

21 maja 2014 roku udaliśmy się uczelnianym autokarem do Kozłówki i Lublina.

Kozłówka – zespół pałacowo-parkowy, niepowtarzalna sceneria, autentyczność i wierność w utrzymaniu dawnego wyglądu zarówno parku jak i zabytkowych wnętrz.

W 1944 r. utworzono tu pierwsze na terenach wyzwolonej Polski Muzeum Narodowe, a później Centralną Składnicę Muzealną Ministerstwa Kultury i Sztuki. Obecnie w pałacu mieści się Muzeum Zamoyskich (ostatnich właścicieli Kozłówki). Wnętrza zachowano w takim stanie, w jakim były przed opuszczeniem pałacu przez ich właścicieli. Zgromadzona jest tu niezwykle bogata kolekcja malarstwa, rzeźby i rzemiosła artystycznego z XVIII, XIX i początku XX wieku. Bogaty, niespotykany i jednocześnie zachwycający wystrój pomieszczeń pałacu, przywołuje atmosferę dawnej siedziby magnackiej z czasów jej największej świetności, z czasów I ordynata Konstantego Zamoyskiego (1846-1923).

Ze zbiorów Centralnej Składnicy Muzealnej przywiezionych w latach sześćdziesiątych – powstała druga atrakcja Kozłówki – Galeria Sztuki Socrealizmu. Zgromadzono tu malarstwo i rzeźby (ok. 1500 obiektów) z okresu realizmu socjalistycznego (1949 - 1955).

Zespół pałacowy dookoła otacza park, o wyjątkowych walorach kompozycyjnych i przyrodniczych, które nawiązują do historycznej koncepcji z XVIII stulecia. W części centralnej odtworzono barokowy ogród francuski z setkami czerwonych róż, otoczonych bukszpanowymi opaskami (niskimi żywopłotami). Od północy park przechodzi w romantyczną część zalesioną, a od południa przeważają duże trawniki. Sąsiedztwo Kozłowieckiego Parku Krajobrazowego podkreśla jeszcze związek architektury z walorami przyrodniczymi okolicy. W 2007 r. zespół Pałacowo-Parkowy w Kozłówece został uhonorowany prestiżowym tytułem POMNIKA HISTORII – przyznany przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Lecha Kaczyńskiego.

Lublin – stolica województwa lubelskiego.

Miasto leży na Wyżynie Lubelskiej, nad rzeką Bystrzycą i jej dopływami – Czechówką i Czerniejówką. Lublin to miejsce dwóch kultur europejskich – wschodu i zachodu. Spełnia ważną rolę administracyjną, naukową i kulturalną. Jest najważniejszym w tej części Polski ośrodkiem akademickim. Mieści się tu m.in.: Katolicki Uniwersytet Lubelski, Uniwersytet Przyrodniczy, Politechnika Lubelska.

Prawa miejskie miasto uzyskało w 1317 r. z rąk króla Władysława Łokietka. Miasto tworzą wzgórza: Czwartek (najstarsze, bo już istniało w VI w.), Zamkowe, Grodzisko, Staromiejskie (gdzie rynek do dziś zachował średniowieczny układ urbanistyczny).

Nasze zwiedzanie rozpoczęliśmy od okazałego zamku, który znajduje się na Wzgórzu Zamkowym. Niegdyś, za Bolesława Chrobrego była to drewniana strażnica, która stała się załóżkiem grodu (XII w.). Gród przebudowano za panowania króla Kazimierza Wielkiego i powstała bardzo potężna budowla w stylu gotyckim – duży murowany zamek, otoczony murami obronnymi. W czasach jagiellońskich zamek był czasową siedzibą króla i jego dworu. Wielokrotnie przebywał tu Władysław Jagiełło, nadając Lublinowi liczne przywileje.

Największy skarb, jaki pozostawił Jagiełło w Lublinie i który zachował się do dzisiaj, dając świadectwo wielokulturowości, to kaplica p.w. Trójcy Świętej na Zamku Lubelskim. Na ścianach gotyckiego kościoła wzniesionego według kanonów zachodniej sztuki budowania – umieszczono malowidła w stylu bizantyjsko-ruskim. O powstaniu tej kaplicy i unikalnych freskach opowiadała nam na dziedzińcu zamkowym przewodniczka PTTK pani Liliana Kowalik-Duda. Na zwiedzanie kaplicy niestety zabrakło nam czasu, a to przecież jest perła Lublina.

W zamku, w 1448 r. odbył się zjazd Litwy i Korony zwołany przez Kazimierza Jagiellończyka. Odbywały się tu też szlacheckie sejmy i sejmiki. W XVII wieku zamek został zniszczony w czasie „potopu szwedzkiego”. W latach 1831-1915 zamek był więzieniem carskim, a podczas II wojny światowej w jego murach mieściło się więzienie hitlerowskie. Po

wojnie, do połowy lat 50-tych w zamku mieściło się więzienie polityczno-śledcze. Obecny zamek w stylu angielskiego neogotyku powstał jako budowla rządowa za czasów Królestwa Polskiego. Dzisiaj zamek jest siedzibą Muzeum Lubelskiego.

Widzieliśmy również najstarszy zabytek Lublina, ogromną basztę obronną, która została wzniesiona w XIII w. Grubość ścian, w niektórych miejscach sięga 4 metrów. Dolne partie baszty zbudowane są z kamienia wapiennego, a wyższe z cegły. Baszta od 1924 r. wraz z zamkiem pełniła funkcję więzienia.

Przechodząc mostem ze Wzgórza Zamkowego w stronę Starego Miasta zwróciliśmy uwagę na plac rozciągający się u stóp zamku. Jest to fragment miasta, gdzie już w XVI wieku powstało osadnictwo żydowskie. W poprzek Placu Zamkowego przebiegała ulica Szeroka, która stanowiła centrum żydowskiej dzielnicy. Tu znajdowały się: synagoga zwana Wielką, kamienice, sklepy, biura. Hitlerowcy w 1941 roku zmienili tę dzielnicę w getto, które w latach 1942-1943 całkowicie zlikwidowali, niszcząc całą żydowską dzielnicę.

Na Starówkę dostaliśmy się przez Bramę Grodzką, jedną z pierwszych budowli obronnych w murach miejskich Lublina. Powstała za czasów Kazimierza Wielkiego w 1324 r. Nazywana była również Bramą Żydowską. Jest historyczną i symboliczną granicą między dawnym miastem chrześcijańskim i żydowskim. Przy ulicy Podwale minęliśmy klasztor i kościół p.w. św. Wojciecha. Obiekt ten zaliczany jest do zabytków renesansu lubelskiego.

Dłuższą chwilę spędziliśmy na Placu po Farze, gdzie znajdują się kamienne fundamenty kościoła p.w. św. Michała Archanioła. Według przekazów, kościół był ufundowany przez Leszka Czarnego w końcu XIII w. Od XVI w. funkcjonował jako kolegiata, a w latach 1826-1832 pełnił rolę katedry. Jednak, ze względu na zły stan, katedrę przeniesiono do dawnego kościoła jezuitów, a farę rozebrano, fundamenty zasypano. Odkryto je i ponownie odkopano w latach 1936-1938.

Następnie zwiedziliśmy Bazylikę i Klasztor oo Dominikanów zwany „Lubelskim Wawelem”. Ten XIII – wieczny kompleks rozbudowany w XIV w. z fundacji króla Kazimierza Wielkiego jest zabytkiem wpisanym na Listę Dziedzictwa Europejskiego, uznanym za POMNIK HISTORII. Tutaj w 1569 r. podpisano historyczny akt Unii Polsko-Litewskiej. Tu mieściła się pierwsza wyższa uczelnia na wschodnich ziemiach polskich. Przez ponad 600 lat kościół szczylił się posiadaniem relikwii Krzyża Świętego. Niestety w 1991 r. zostały one skradzione.

Ulicą Królewską, mijając Archikatedrę p.w. św. Jana Chrzciciela i św. Jana Ewangelisty, doszliśmy do Bramy Krakowskiej, w której mieści się Muzeum Historii Miasta Lublina.

Zajrzeliśmy jeszcze na chwilę na Rynek, aby zobaczyć pięknie odrestaurowany Stary Ratusz, który w 1578 r. król Stefan Batory przeznaczył na siedzibę Trybunału Koronnego, najwyższej instancji sądowej dla Małopolski.

Z Placu Łokietka pojechaliśmy autokarem przez „nowy” Lublin do dzielnicy uniwersyteckiej, gdzie w Centrum Kongresowym Uniwersytetu Przyrodniczego w restauracji „Imbir” czekał na nas smaczny obiad.

Lublin - miasto nieco zapomniane, miasto tajemnicze, a tak niezwykle bogate w historię i interesujące obiekty architektoniczne. Niestety nie starczyło czasu na spacer po Krakowskim Przedmieściu i podziwianie pałaców tak znamienitych rodów jak Lubomirscy czy Czartoryscy. W Lublinie znajduje się także jeden z najstarszych budynków teatralnych w Polsce – teatr im. Jana Osterwy.

Lublin to miasto:

- Bram - Krakowska, Grodzka, Trynitaraska,
- Placów: Zamkowy, Po Farze, Litewski, Łokietka,
- Wzgórz: Zamkowe, Czwartek, Staromiejskie, Żmigród,
- Kaplic: Zamkowa Św. Trójcy, Firlejowska, Ossolińskich, Tyszkiewiczów,

Kościółów: kościół św. Wojciecha, św. Ducha, Matki Boskiej Zwycięskiej, klasztor Jezuitów, Archikatedra Lubelska pod wezwaniem św. Jana Chrzciciela i św. Jana Ewangelisty, Bazylika i klasztor oo Dominikanów, klasztor oo Karmelitów Bosych, klasztor oo Kapucynów.

Lublin to także miasto ulicy Grodzkiej, Złotej, Królewskiej, Szerokiej i Krakowskiego Przedmieścia. Wielka szkoda, że mieliśmy tak mało czasu. W przyszłości musimy zorganizować jednodniowy wyjazd do Lublina, aby poznać tak bogate w historię i architekturę miasto.

Opracowała: Zofia Gorzkowska i Grażyna Skalmierska